

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 103

Persian (M A)

Topic: Sadegh Hedayat

صادق هدایت (۲۸ بهمن ۱۲۸۱ – ۱۹ فروردین ۱۳۳۰) نویسنده، مترجم و روشنفکر ایرانی بود. او را همراه محمدعلی جمالزاده، بزرگ علوی و صادق چوبک یکی از پدران داستان‌نویسی نوین ایرانی می‌دانند. هدایت از پیشگامان داستان‌نویسی نوین ایران و نیز، روشنفکری برجسته بود. بسیاری از پژوهشگران، رمان بوف کور او را مشهورترین و درخشان‌ترین اثر ادبیات داستانی معاصر ایران دانسته‌اند. صادق هدایت در چهارشنبه ۲۸ بهمن ۱۲۸۱ برابر با ۱۸ فوریه ۱۹۰۳ در تهران متولد شد. پدرش هدایت قلی‌خان (اعتضادالملک، فرزند نیرالملک وزیر علوم، در دوره ناصرالدین‌شاه) و جدّ اعلای صادق رضاقلی‌خان هدایت طبرستانی از رجال معروف عصر ناصری و صاحب کتاب‌هایی چون *مجمع الفصحا* و *اجمل التواریخ* بود. مادرش زیورالملوک (دختر عموی هدایت قلی‌خان، دختر حسین قلی مخبرالدوله) بود.

هدایت در ۶ سالگی تحصیلات ابتدایی خود را در مدرسه علمیه تهران شروع کرد و دوره متوسطه خود را در دبیرستان دارالفنون به پایان رساند. مدتی به دلیل بیماری چشم مدرسه را رها کرد اما در ۱۲۹۶ خورشیدی در مدرسه سن لویی که مدرسه فرانسوی‌ها بود، مشغول به تحصیل شد. در این مدرسه بود که به گفته خودش با ادبیات جهان، آشنایی ابتدایی پیدا کرد. در همین زمان که هدایت در مدرسه سن لویی بود، نخستین مقاله خود را در روزنامه هفتگی به مدیریت نصرالله فلسفی چاپ کرد و به‌عنوان جایزه، سه ماه اشتراک مجانی دریافت کرد. همچنین همکاری‌هایی با مجله ترقی داشت تا اینکه در ۱۳۰۳ خورشیدی درحالی که هنوز مشغول تحصیل در مقطع متوسطه بود، یک کتاب کوچک به نام

انسان و حیوان که در ارتباط با مهربانی با حیوانات بود، منتشر کرد. هدایت در ۱۳۰۳ خورشیدی داستان کوتاه «شرح حال یک الاغ هنگام مرگ» را در مجله وفا به چاپ رساند. هدایت در ۱۳۰۵ خورشیدی برای ادامه تحصیل در رشته ریاضی محض به بلژیک رفت. در همان زمان و در مدت کوتاهی، مقاله ای با نام مرگ در مجله ایرانشهر آلمان و مقاله جادوگری در ایران را در مجله فرانسوی له ویل دلیس به رشته تحریر درآورد. وی بعد از مدت کوتاهی حضور در بلژیک با تغییر رشته به فرانسه و دانشگاه پاریس رفت. سپس در ۱۳۰۶ خورشیدی کتاب فواید گیاه‌خواری را در برلین منتشر کرد.

هدایت در ۱۳۰۹ خورشیدی با انصراف از تحصیل به تهران بازگشت و در قسمت محاسباتی بانک ملی شروع به کار کرد. در همین سال مجموعه داستان زنده‌به‌گور و نمایشنامه پروین دختر ساسان را در تهران منتشر کرد. او در این سال با مسعود فرزند، بزرگ علوی و مجتبی مینوی آشنا شده و حلقه دوستی‌ای ایجاد می‌شود که گروه ربه نامیده شد. در آن دوران گروهی از نویسندگان و ادیبان فاخر بودند که به آن‌ها ادبای سبعه می‌گفتند و به گفته مجتبی مینوی «هر مجله و کتاب و روزنامه‌ای که به فارسی منتشر می‌شد از آثار قلم آن‌ها خالی نبود.» این هفت تن که در واقع بیشتر از هفت تن بودند شامل کسانی چون محمدتقی بهار، عباس اقبال آشتیانی، رشید یاسمی، سعید نفیسی و بدیع‌الزمان فروزانفر و محمد قزوینی می‌شدند. بعدها نیز افراد دیگری چون پرویز ناتل خانلری، عبدالحسین نوشین، غلامحسین مین‌باشیان و نیما یوشیج به گروه ربه اضافه شدند. این گروه به فعالیت‌های ادبی و فرهنگی پرداختند و آثاری چند در این سال‌ها با همکاری همدیگر انتشار دادند.

هدایت در سال ۱۳۱۵ به همراه شین پرتو به هند رفت و در آپارتمان او اقامت گزید. در هند به فراگیری زبان پهلوی نزد دانشمند پارسی (از پارسیان هند) بهرام گور انکلساریا پرداخت و کارنامه اردشیر بابکان را در هند از پهلوی به فارسی ترجمه کرد.

خانه صادق هدایت در تهران، خیابان سعدی، ضلع جنوب شرقی بیمارستان امیراعلم، کنار خانه سفیر کبیر دانمارک واقع شده است. خانه موردنظر توسط پدر صادق هدایت بنا شده و شکل و ساختار بنا به سبک اواخر دوران قاجار برمی‌گردد.